

anbragte og anbragte til et Formaal, der staar langt over adskillige af de fleste andre, hvori Staten anbringer sine Penge.

Med Hensyn til Tillægslaane har den højtærede Landbrugsminister stillet et Forslag, som jeg erkender har sine gode Sider. Det har jo været et noget vanskeligt Emne at forme, og det er en temmelig lang og indviklet Paragraf. Da jeg forrige Gang, Loven var til Revision, rejste dette Spørgsmaal her i dette høje Ting foranlediget ved, at adskillige af Ejerne af de da i Henhold til Loven af 1899 oprettede Husmandsbrug ved mange forskellige Lejligheder androg derom eller bad mig om at bringe det frem her i Tinget, da vandt denne Tanke ingen Tilslutning. Det glæder mig i høj Grad, at den nu har vundet saa stærk Tilslutning, som den har, og jeg glæder mig over, at den højtærede Landbrugsminister i Virkeligheden har taget ret forstandigt paa dette Forslag. Jeg skal slet ikke anke over Størrelsen af de Summer, der ere nævnte. Den eneste Anke, jeg har — men det er i Grunden ogsaa en Anke, der betyder noget, det vil jeg indrømme —, er den, at det kan se ud, som om de Husmænd, der virkelig have forbedret deres Ejendomme, naar det ikke er ved Indkøb af Jord og Opførelse af nye Bygninger, efter at Husmandsbruget første Gang har været oprettet, ere afskaarne fra at faa et Tillægslaan, som de nu sikkert ere, medmindre de have, som der staar, opdyrket raa Jord, henhørende til Husmandsbrugets oprindelige Tilliggende, eller foretaget saadanne gennemgribende Jordforbedringer, f. Eks. Dræning, hvorved Ejendommens Værdi væsentlig er forøget. Vi have fra vor Side — og dette Forslag haaber jeg under en eller anden Form maa kunne blive Udvalgets til tredje Behandling — ønsket, at de Husmænd, der ved ny Vurdering af Kommissionen godtgjorde, at deres Ejendomme var langt mere værd end den Sum, Staten tidligere havde laant efter, ogsaa skulde kunne faa Tillægslaan. Der er jo mangfoldige — det ved jeg i alt Fald for Øernes Vedkommende —, der, da Loven første Gang blev ført ud i Livet, gjorde den Erfaring, at det var i høj Grad vanskeligt for ikke at sige umuligt at faa et ordentlig Husmandsbrug oprettet for 4,000 Kr. i de Egne, hvor Jorden var særlig dyr. Derfor er det hændet maaske de allerfleste af dem, at de have faaet købt lidt mere Jord, end de egentlig havde Penge til, og bygget lidt mere, end de havde Raad til,

og at de derfor ere begyndte med en ret anselig personlig Privatgæld, som de endnu sidde og hugge i og have overordentlig vanskeligt ved at klare sig med for adskilliges Vedkommende. Men naar disse Mennesker altsaa have et Husmandsbrug, der oprindeligt maaske var noget større end forudsat, men hvor de altsaa have Jord og Bygninger, der ved en ny Vurdering maatte kunne fastsættes til en noget højere Sum end den, Staten tidligere har belaaet efter, forekommer det mig, at der ingen Grund er for Lovgivningsmagten til at holde disse Mennesker ude. De maa lige saa godt kunne have Adgang og Ret til Tillægslaan som de Folk, der senere have erhvervet en Plet Jord eller maaske have bygget et Par Fag Hus til. Men jeg haaber ikke, at dette skal volde større Vanskeligheder, end at vi til tredje Behandling kunne enes om at faa formet dette Ændringsforslag, hvis mange gode Sider jeg skal anerkende, saaledes at ogsaa disse Folk kunne komme ind under Loven i Fremtiden.

Under Nr. 26 har det Mindretal, hvortil jeg hører, stillet Forslag om, at 2det Stykke, sidste Punktum, udgaar; det er en Bestemmelse, som siger: „Ej heller kan den, der til en anden har overdraget en i Henhold til denne Lov erhvervet Ejendom, paa ny nyde Lovens Begunstigelser.“ I Landbrugsministerens Forslag er der en Bestemmelse, der i mange Tilfælde gaar i samme Retning; men vi ønske denne Bestemmelse strøgen i al Almindelighed, saaledes at den ikke i noget Tilfælde skal lægge Hindringer i Vejen. Jeg anbefaler det Forslag, der er stillet af Mindretallet, fordi det mere klart slaar en Streg over dette omstridte Punkt.

Det næste Forslag, jeg skal tillade mig at omtale, er Ændringsforslag Nr. 28, at i 2den og 3die Linie af § 17 udgaa Ordene: „eller bortlejer nogen Del af Lodden eller opfører Lejehuse paa den“. Ændringsforslaget gaar altsaa ud paa, at det ikke skal være forbudt de Husmænd, der komme ind under denne Lov, at opføre Lejehuse paa Jorden, saaledes som det udtrykkeligt staar i Lovforslaget. Hvis den vedkommende nemlig har enten Forældre eller Svigerforældre eller maaske syge eller svagelige Søskende, forekommer det os, at der ikke burde træffes saa strengt rigoristiske Bestemmelser mod, at man byggede en Lejlighed til disse Mennesker. Jeg synes ikke, at den danske Lovgivningsmagt kan være bekendt at lægge saadanne Hindringer i Vejen for disse Mennesker. Det